

INTERJÚ

„A kutatói hálózatrendszerben való részvétel, a nemzetközi kapcsolatok kiépítése és fenntartása fontosabb, mint bármikor”

Interjú dr. Nogel Mónikával, a Széchenyi István Egyetem
egyetemi docensével

‘Participation in research networking, building and
maintaining international relationships is more important
now than ever’

Interview with Dr Mónika Nogel, Associate Professor of University of Győr

Szabó Csaba

Dr. PhD, főszerkesztő-helyettes, egyetemi docens, rendőr
alezredes

Belügyminisztérium,
Belügyi Szemle Szerkesztősége
Széchenyi István Egyetem,
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar
csaba.szabo3@bm.gov.hu

Magyar
Tudományos
Műhely

Fazekas-Pátyodi Szandra

szerkesztőségi munkatárs
Belügyminisztérium,
Belügyi Szemle Szerkesztősége
szandra.patyodi@bm.gov.hu

Magyar
Tudományos
Műhely

Absztrakt

Dr. Nogel Mónika a hazai fiatal tudósgeneráció igen jeles képviselője, több rangos folyóirat mellett a Belügyi Szemle állandó szerzője is. Interdiszciplináris kutatási területei a szakértői bizonyítás, szakértői vélemények hiteltérdemlése, az igazságügyi genetika, összességében a jog és bioetika keresztmetszete. Tudományos fokozatot 2019-ben szerzett, publikációi a világ élvonalába tartozó kutatók által idézett közlemények körébe tartoznak. Beszélgetésünk apropóját az a rendkívüli eredmény adta, hogy docens asszony egyidejűleg elnyerte a Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat, az „OTKA” posztdoktori kiválósági program pályázatát és a Bolyai+ Felsőoktatási Fiatal Oktatói, Kutatói Ösztöndíjat is. Mindezek mellett érintettük a nemzetközi kutatói hálózatok szerepét, a nemzetközileg is kiemelt közlemények készítéséig vezető utat, illetve az e speciális jogi területen elért kutatási eredmények oktatásba történő becsatornázásának lehetőségeit. Dr. Nogel Mónikával dr. Szabó Csaba főszerkesztő-helyettes és Fazekas-Pátyodi Szandra szerkesztőségi munkatárs beszélgetett.

Kulcsszavak: igazságügyi genetika, Bolyai János Kutatási Ösztöndíj, „OTKA” posztdoktori kiválósági program pályázat, Bolyai+ Felsőoktatási Fiatal Oktatói, Kutatói Ösztöndíj

Abstract

Dr. Mónika Nogel is a very prominent representative of the young generation of Hungarian scientists, a regular contributor to several prestigious journals as well as to Belügyi Szemle. Her interdisciplinary research interests include expert evidence, the credibility of expert witnesses, forensic genetics, and the cross-section of law and bioethics. She received her PhD in 2019 and her publications are among the most cited by world-leading researchers. The occasion of our conversation was the extraordinary achievement of the Associate Professor to have been awarded the Bolyai János Research Scholarship, the „OTKA” Postdoctoral “OTKA” Postdoctoral Excellence Programme and the Bolyai+ Scholarship for Young Higher Education Teachers and Researchers at the same time. We also discussed the role of international research networks, her journey to internationally prominent publications and the possibilities of integrating research results in this specific field of law into education. Dr. Mónika Nogel was interviewed by Dr. Csaba Szabó, Deputy Editor-in-Chief and Szandra Fazekas-Pátyodi, Editorial Associate.

Keywords: forensic genetics, Bolyai János Research Scholarship, “OTKA” Postdoctoral Excellence Programme, Bolyai+ Scholarship for Young Higher Education Teachers and Researchers

Milyen élmények, hatások, példák, egyedi életút eredményeként választotta az oktatói, kutatói életpályát? Az évek során hogyan változott a kutatói profilja?

Már az egyetemem is a bűnügyi tudományokkal összefüggő interdiszciplináris kérdések érdekelték, a szakdolgozatomat a HIV-vírussal való megfertőzés büntetőjogi vonatkozásairól írtam. Az egyetemről kikerülve is mindig olyan munkakörben dolgoztam, ahol volt alkalmam találkozni más tudományágakkal, más szakterületen dolgozó szakemberekkel. Ez inspirált, és kihívást jelentett, hogy a jogtáron és a jogi szakirodalmon kívüli világot is felfedezhetem a munkám során. Így adódott, hogy a doktori disszertációm témájaként az igazságügyi szakvélemények hiteltérdemlőségét választottam. Éveket szenteltem annak kutatására, hogy milyen fogódzkodók segítségével lehet képes a jogalkalmazó megállapítani a különböző tudományterületek módszereit felhasználó igazságügyi szakvéleményről, hogy hiteltérdemlő, illetve megalapozott-e. Nem csupán elméleti kérdések feszegetéséről volt szó, hiszen dolgoztam az NSZKK jogelődjénél (Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet) is, és ahogy egyre több közleményem jelent meg a témában, és egyre több előadást tartottam gyakorló jogászoknak és szakértőknek is, majd az ügyvédi praxisomból kifolyólag is – egyre inkább ráláttam a gyakorlatra is. A végeredmény – a doktori disszertációm és különösen az annak átdolgozásaként 2020-ban megjelent monográfiám – ezért nemcsak egy-egy tudományos közlemény a számomra, hanem a 6–7 évnyi megtapasztalás és tudás összegzése. Az oktatói felkérések, lehetőségek lényegében együtt jártak ezzel az úttal, nem készültem rájuk, csak megtaláltak. Ebben a fázisban ért a lehetőség, hogy elkezdhettem a győri Kriminológiai és Kriminológiai Intézetben kutatóként dolgozni, a büntetőeljárásjogi jog, a kriminológia egyes kérdéseivel foglalkozni, és közben – nem tudok a valóságot jobban kifejező kifejezéssel élni – szennyeződtem az igazságügyi genetikával. Egy olyan támogató, felkészült, kollegiális műhelybe kerültem bele, ahol a természettudományban való járatlanságomból fakadó kérdésekre is válaszokat kaptam, de támogatást is, hogy saját magam is tanuljak, ismerkedjek ezzel a világgal, és merjek új, ismeretlen területekre evezni, akár a kriminológikától vagy összességében a bűnügyi tudományoktól is távolabb eső kérdéseket feszegetni. Így lett a genetika és a legtágabb értelemben vett jog és bioetika keresztmetszete a kutatási területem. És minden túlzás nélkül valahol a szenvedélyem is.

2023-ban – ritkaságszámba menően – egyaránt nyert a Bolyai, az NKFI és az ÚNKP kutatási pályázati kiírásán. Milyen témakörökben nyújtotta be az egyes pályázatokat? Ezen témák mennyiben alkotnak egy egészet, vagy különálló

kutatási egységeket? Az elkészült pályaművek alapján (a természetes bizakodáson túl) racionálisan számított erre az eredményre?

A Bolyai János Kutatói Ösztöndíj és NKFI (régi nevén OTKA) posztdoktori pályázatokat a PhD-fokozatom megszerzése óta minden évben benyújtottam, sikertelenül. De bíztam a témákban, és abban is, hogy az a munka, amit végzek, a növekvő hazai és nemzetközi láthatóságom előbb-utóbb beérik. Igyekeztem minden évben kijavítani azokat a hiányosságokat, amiket a bírálók megfogalmaztak, és egyre többet dolgozni azon, hogy a kutatói életpályám és a pályázat is megfeleljen az elvárásoknak.

Az, hogy mindkét – a hazai kutatói pálya legnagyobb egyéni kutatói elismerését jelentő – pályázatot ugyanabban az évben nyertem el, az tényleg meglepetésként ért. A két pályázati téma különbözik, de összeköti őket a kiindulási pont: a humán genetika, jog és bioetika keresztmetszete.

A Bolyai János Kutatói Ösztöndíjat három évre *A precíziós medicina jogi kihívásai Magyarországon: A prediktív diagnosztikai genetikai tesztek től a gén-terápiáig vezető út jogi normáinak újragondolása* című pályázatommal, az OTKA posztdoktori kiválósági program támogatását *A CRISPR/Cas9 genom-szerkesztési technológia emberi sejtekben történő alkalmazásának jogi kérdései* című pályázatommal nyertem el három évre. Az ÚNKP Bolyai+ ösztöndíjat a Bolyai ösztöndíjhoz kapcsolódóan, alapvetően a kutatási módszerek graduális és doktorandusz hallgatók számára való közzététele érdekében nyertem el.

Megemlítem még azt is, hogy ezeken felül 2023-ban egy másodjára, nemzetközi együttműködésben beadott COST-ACTION pályázat is támogatásban részesült, amelyben aktív szerepet vállaltam. A projekt jelenleg a Royal Anthropological Institute (London) irányítása alatt folyik.

A vállalt kutatási tevékenységek mennyiben változtatják meg a hétköznapjait?

Természetesen a különböző feladatok és vállalások összehangolása, ütemezése kihívást jelent. Emellett a graduális képzések során és szakmai (igazságügyi szakértőjelölti és szakértői) továbbképzéseken továbbra is aktív vagyok. Az elkövetkezendő hónapok fogják majd megmutatni, hogy milyen változások szükségesek ahhoz, hogy minden feladatban olyan színvonalat tudjak képviselni, ami méltó ahhoz, ami alapján elnyertem azt a bizalmat, hogy sikeresek legyenek a pályázataim, és egyben a magam által felállított mércének is megfeleljek. Vitathatatlan, hogy a vállalások teljesítéséhez elengedhetetlenek a külföldi kutatási és disszeminációs tevékenységek, ami a szűkebb személyes és munkahelyi környezetemre is kihat, de egyelőre jól vesszük az akadályokat.

Milyen lehetőségek nyílnak a kutatási eredmények oktatásba történő becsatornázására?

Hallgatóként és oktatóként is mindig azt tartottam, és most is azt tartom fontosnak, hogy az oktató ki tudja egészíteni a saját tudásával, tapasztalatával a tankönyvi részeket, másrészt hiteles legyen abban a témában, amiről beszél. Az én tudományos pályám és érdeklődési köröm, kutatási területem nem tipikus, és talán éppen ezért érdekes lehet azon hallgatók számára, akik valami mást várnak a jogi tanulmányoktól, mint a klasszikus jogi hivatásrendek gyakorlása. Egyrészt a Bűnügyi Tudományok Tanszéken kollégáimmal mindig arra törekszünk, hogy a legfrissebb elméleti és gyakorlati tudást adjuk át a hallgatóknak. Ha ezt a tantermi órák időhiány vagy a tematika kötöttsége miatt nem teszik lehetővé, akkor tudományos diákköri konferenciák, fakultációs kurzusok keretében tesszük. A doktoranduszok képzésén pedig kifejezetten az interdiszciplináris kérdések iránt érdeklődő hallgatók, határterületi kutatási módszerek iránt érdeklődőknek igyekszünk segítséget nyújtani. Másrészt a publikációs aktivitásunk és eredményeink jelzik, hogy minőségi tudományos munkát végzünk. Akit ez a világ megérint, biztosan számíthat a támogatásunkra.

Nyilvános önéletrajzából kiderül, hogy több nemzetközi kutatói szervezet/hálózat tagja, mint például a European Criminal Bar Association, vagy a European Cooperation in Science and Technology. Hogyan látja a nemzetközi kutatói hálózatok helyzetét, szerepét napjainkban? Ebben számít-e változásra a közeljövőben?

Véleményem szerint a kutatói hálózatrendszerben való részvétel, a nemzetközi kapcsolatok kiépítése és fenntartása fontosabb, mint bármikor. Az egyes tudományterületeken zajló változások, a társadalmi kihívások üteme nem engedi meg egy tudományos pályát választó szakembernek, hogy begubózzon és ne vegyen tudomást arról, ami az őhöz legközelebb álló tudományterületen zajlik. Tanulni kell, tapasztalatot cserélni és együttműködni. Persze ez személyes áldozatokat is igényel nagyon sok esetben, hiszen időt és energiát, forrásokat von el. A nemzetközi együttműködések terén felerősödni látszik a tényleges hozzáadott érték, az aktivitás és például a megjelent tudományos közlemények mennyisége helyett a minőségre figyelnek már. Arra számítok, hogy a látszólagos, névleges tagságok helyét fel fogják váltani a valódi munkán, együttműködésen alapuló, nemzetközi tudást tömörítő kutatói hálózatok, ami hozzájárulhat a kollektív tudás gyarapításához.

Aktívan dolgozik a nemzetközi publikációs közéletben is: az International Journal of Forensic Sciences szaklap szerkesztőbizottsági tagja, többek között az MDPI által kiadott LAWS és GENES nemzetközi folyóiratok lektora. Milyen személyes fejlődési út vezetett el a most elvégzett feladataihoz?

Olvasni – írni/előadni – lektorálni. Nekem ez volt a sorrend. Minden közleményemet hosszú forráskutatás és forrásfeldolgozás előzte meg, kutatási módszertől függően ezt követte a kutatás maga. Egy-egy közlemény írására mindig nagy energiákat fektettem és fektetek. Nemzetközi szervezetekben is aktív vagyok, ha van nemzetközi érdeklődésre szánt kutatási eredményem, akkor azt igyekszem a legszélesebb szakmai közönség előtt külföldön is előadni, illetve publikálni, olyan minőségben, hogy az tükrözze az elkészítésére szánt energiát. Kifejezetten büszke vagyok rá, hogy egyes egyéni és társszerzőségben jegyzett publikációim a világ élvonalába tartozó kutatók által idézett közlemények körébe tartoznak, illetve hogy a Elsevier, a világ egyik legnagyobb tudományos kiadóvállalata, 2019-ben náluk megjelent egyik cikkünket – amelynek az első szerzője voltam – az ENSZ fenntartható fejlesztési céljaihoz (UNSDG) kapcsolta, amely „segít megbirkózni a világ legnagyobb kihívásaival”. Minden tapasztalat, amit akár egy közlemény írójaként, egy tudományos előadás előadójaként, vagy akár egy közlemény lektoraként megszereztem, beépült a munkásságomba és nagyon hálás vagyok ezekért a tapasztalatokért. A jelenlegi aktív pályázati támogatásokat nem nyerhettem volna el, ha nem szerzem meg ezt a tapasztalatot.

Fiatal női kutatóként hogyan látja saját maga és általában a női kutatók helyzetét, helyzetét a hazai, illetve a nemzetközi kutatói (oktatói) közegben?

Nem szabadna témának lennie a kutatók helyzetének megítélése során, hogy valaki nő vagy sem. Nemtől függetlenül a tehetségre, szorgalomra és a tényleges teljesítményre kellene odafigyelni.

Milyen szabadidős tevékenységgel töltözik számos feladata között?

Szeretek új tájakat, kultúrákat és ízeket megismerni. Nyitott vagyok minden városra, természeti szépségre, ami szembejön. Ha időm engedi, nagyon szívesen főzök – ez is valahol genetika, anyai ágon remek szakácsoktól volt mit örökölnöm. És az olvasás szenvedélye, ez pedig apai ágról jött.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Szabó Cs. & Fazekas-Pátyodi Sz. (2024). „A kutatói hálózatrendszerben való részvétel, a nemzetközi kapcsolatok kiépítése és fenntartása fontosabb most, mint bármikor.” Interjú dr. Nogel Mónikával, a Széchenyi István Egyetem egyetemi docensével. *Belügyi Szemle*, 72(2), 349–355. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2024.2.10>